

อำนาจกับเงินตรา

ป.ยุทธ

แดดร้อนระอุในยามบ่ายของเดือนมีนาคมต้นระยิบระยับไปทั่วบริเวณท้องทุ่ง และรอบๆ ที่ทำการ อบต. ชาวบ้านที่เดินผ่านไปมา จะสัมผัสกับอากาศที่ร้อนระอุนั้นจนเหงื่อที่ผุดออกมาจากใบหน้าเป็นเม็ดๆ แต่ภายในที่ทำการ อบต. กลับตรงข้ามเหมือนคนละขั้วโลก ผู้คนที่อยู่ข้างในนั้นจะเย็นฉ่ำ บางคนหนาวถึงขั้นสวมสูท อาทิเช่นชาย 2 คนกำลังนั่งสนทนากันในห้อง

“เงื่อนไขเหรอ สองแสนห้า “

“ได้ครับท่านนายก แม้ว่าจะแพงไปหน่อยก็สู้ครับ”

“นานมันต้องยั้งนั้นถึงจะอยู่ด้วยกันได้”

“แล้วรองคนเดิมที่นั่นแก้อื้ออยู่นี้ทำไมครับ”

“ช่างแม่ง มีที่ไหนวะ อยากรู้ได้ตำแหน่งแต่ไม่ยอมจ่าย ของฟรีไม่มีในโลกหรอก เตี่ยเตรียมเอกสารมาสมัครได้เลย”

“เขาจะไม่สมัครแข่งกับผมหรือครับท่าน”

“ก็บอกแล้ว ผมเลือกคุณ ก็ต้องเอาคุณสิ ใครจ่ายก็เอาคนนั้น คนที่ไม่จ่ายก็ไม่ต้องเอาอยู่ไม่ได้ก็ย้ายออกไป” พูดจบยื่นแฟ้มให้ดู

‘ประกาศองค์การ.....เรื่อง รับสมัครคัดเลือกปลัดองค์การ.....แทนตำแหน่งที่ว่าง’

ณ ร้านอาหารริมหนองน้ำ

“ทำไมเอ็งกล้าจ่ายแพงขนาดนั้น”

“ไม่กล้าก็ต้องอดสิวะ”

“นั่นมันเป็นการซื้อขายตำแหน่งนะเว้ยเพื่อน”

“ถ้าไม่กล้าเสี่ยง ข้าคงได้แค่รองปลัดอยู่อย่างนี้ล่ะวะ แล้วเมื่อไหร่ตำแหน่งปลัดจะ
ลอยมาหาข้าซะทีล่ะเว้ย”

“แล้วอย่างนี้เอ็งจะหาเงินที่ไหนล่ะที่นี่”

“กุ๊สหกรณ์ หรือไม่ก็ธนาคารมาเว้ย”

“โอ้...เพื่อนเรา”

“ก็เพราะไม่กล้าอย่างเอ็งนั่นแหละยังเป็นหัวหน้าสำนักอยู่เลย อย่าไปติดยึดมากนัก
กับคำขวัญที่ว่า ‘ข้าราชการท้องถิ่นมีศักดิ์ศรี ไม่ซื้อซีไม่ขายตำแหน่ง’ บ้าที่สุด ไม่ซื้อแล้วข้า
จะก้าวหน้าทันคนอื่นหรือ เขาก็เอาไปกินหมดนะสิวะ โทษเราไม่ได้หรือโทษที่ระบบเว้ย
มันเป็นมาทุกยุคทุกสมัยทุกองค์กร”

ในที่สุดคำสั่งก็ออกมา คำว่ารองหายไปเหลือแต่คำว่าปลัด เขาก้าวเข้าไปนั่งเอนหลัง
กับเก้าอี้บุวมตัวใหญ่นุ่มๆ ในห้องทำงาน เปิดแอร์เย็นฉ่ำ ชั่วครู่นายกเชิญพบ

“ยินดีด้วยปลัด ผมมีเรื่องหนึ่งจะให้ปลัดสนองนโยบาย” เอนหลังหมุนเก้าอี้นิดๆ ก่อน
พูดต่อ “พวกเด็กๆ จะมาขอตำแหน่งผมจะบอกให้ไปคุยกับปลัด เด็กๆ พวกนี้เป็นคนบ้าน
เดียวกับผม ผมพูดไม่ได้เดี๋ยวเสียคะแนนหมด ส่วนเงินได้เท่าไรแล้วมาบอกผม เดี่ยวแบ่ง
ให้.....” นายกพูดไปยืดยาว

สัปดาห์ต่อมา มีลูกน้องเข้าพบ

“น้อง...ว่าไงมีเรื่องอะไรจะคุยกับพี่”

“คือว่า...ผมเห็นตำแหน่ง พ.ช.ว่างผมอยากสอบเปลี่ยนสายงานแทนครับ”

“เอานี่นะน้อง พี่ขอพูดตรงๆ ไม่อ้อมค้อม เดี่ยวเข้าใจไม่ตรงกัน พี่รู้ว่าตำแหน่งนี้
มีคนมาขอขึ้นหลายคน แต่น้องมาคุยก็ดีแล้ว พี่จะรับ แต่...มีเงื่อนไขว่า...” ที่จริงแล้วไม่มี
ใครมาติดต่อหรือทำเป็นพูดไปงั้น หาเหลี่ยม หาลาย

“เงื่อนไขอะไรครับ”

“พี่ขอค่าใช้จ่ายห้าหมื่น”

“ค... ครับ มันสูงอยู่นะครับ”

“อย่าคิดอย่างนั้น ถ้ารีรอคนอื่นเอาก่อนจบเห่พอดี ต่อไปมันต้องก้าวหน้าแน่นอน
น้องเอ๊ย พรุ่งนี้นำมาจ่ายไว้ก่อนเลย ขออย่างเดียวห้ามปากโป้ง ”

เมื่อได้ตั้งคั้งสมประสงค์เขาก็เข้าไปคุยกับนายก

“เด็กมันไม่มีตั้งค์ครับ ผมเลยบอกว่าดูแลท่านนายกซ้กสองหมื่นได้มัย ยังไงก็เป็น
สินน้ำใจให้ท่าน นี้ครับท่านตั้งค์” สรุปลแล้วได้มาห้าหมื่นแบ่งให้นายกไปสอง รับมาสาม โอ...
เขาเริ่มถอนทุนซะแล้ว

“ดีมากปลัด เราทำงานเข้าหากัน เานี้แบ่งให้ปลัดไปสองพัน”

“คร้าบ...ขอบคุณครับ” ปลัดยกมือไหว้อย่างงาม

สามเดือนต่อมา

“ท่านปลัดคะ หนูอยากขยับขึ้นเป็นหัวหน้าสำนักคะ “ หล่อนไปคุยกับนายก แต่ถูกโยนมาที่ปลัด เขาระหึมระหือมย่องในใจ อ่า...เริ่มเข้าที่เข้าทางแล้ว

“อ้อ..จริงสินะคนเดิมเขาย้ายไปที่อื่น เธอเป็นวิเคราะห์ ไซม์ยี้” เขาเริ่มเข้าเรื่อง

“คะ”

“เงื่อนไข.....”

“กำลังฟังคะ”

“ตำแหน่งนี้เป็นสายบริหาร เป็นตำแหน่งใหญ่พอสมควร และอีกอย่างต้องดูแลทางจังหวัด อำเภอกฯลฯ.....” เธอหนึ่งฟังจนหา

“เท่าไรคะ”

“ดีมาก ตรงประเด็นดี ผมชอบอย่างนี้แหละ เอาเป็นว่าหนึ่งแสนละกัน”

“อ๊า...” เธอตาค้างชั่วคราว “ทำไมแพงยังงี้ละคะ ”

“ก็อย่างว่าท่านนายกตั้งราคาไว้อย่างนี้ ผมไม่ได้อะไรหรอก ผมเอาไปให้นายกทั้งหมดนี้แหละ แต่ห้ามไปพูดที่ไหนนะ พรุ่งนี้เอามาจ่ายได้เลย ตำแหน่งเป็นของคุณ อีกไม่กี่ปีก็ก้าวเป็นรอง เป็นปลัดแน่”

ความก้าวหน้าทุกคนไม่กล้าริบ เพราะคู่แข่งมากมาย จ่ายเป็นจ่าย เมื่อเงินเข้ามือเขาซุกมือใต้โต๊ะ ขยับไปมาไม่มีใครเห็น แล้วออกจากห้องไปเข้าห้องนายก

“ท่านนายกครับ นี่รับตั้งค์ของตำแหน่งหัวหน้าสำนัก”

“เท่าไร”

“ห้าหมื่นครับ”

“คุณแน่ใจนะว่าเด็กให้มาแค่นี้”

“อ๊า...แน่ครับ”

“งั้นเอาไปห้าพันแล้วกัน”

เมื่อเดินออกจากห้อง เขาทำหน้าที่ระหึมเยาะเย้ยลับหลัง ‘ทำเป็นเก่ง ที่แท้ถูกหลอกกินหัวคิวเว้ย ธรรมดาละวะ มีใครที่ไม่อยากถอนทุนบ้าง ยิ่งทำไรยิ่งดี’ เขาคิด

1 ปีผ่านไป

“อาทิตย์หน้าผมก็ครบวาระแล้วปลัด แล้วผมจะกลับมาอีก”

“แน่นอนครับท่านนายก ผมจะรักษาเก้าอี้รอท่าน ขอให้ท่านโชคดี”

การเลือกตั้งเป็นไปอย่างดุเดือด ผู้สมัครคู่แข่งคนเดิม ที่แพ้ไปครั้งที่แล้ว คราวนี้ทุ่มไม่อันหวังชนะเข้ามาบริหาร อดต. อดีตนายก็แพ้ไม่ได้ ทุ่มเต็มที่เช่นกัน มีรด มีนา มีที่ดินเอาไปผันเป็นเงินออกมา คินหมาหอนต่างคนต่างประมูลคะแนนแข่งกันแบบลับบ้างไม่ลับบ้าง หัวคะแนนทำงานทั้งคืน ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งลงทุนไม่ยอมหลับไม่ยอมนอนรอรับตั้งค้อย่างเดียว จนรุ่งเช้า สงสารแต่หมาที่อยากนอนแต่ไม่ได้นอน

วันเลือกตั้ง ผู้ไปใช้สิทธิ์แต่ละคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส หัวเราะ เริงรำ เพราะกระเป๋าคูง เต็มเข้าคูลา กากบาท เลือกคนที่อยู่ในดวงใจ หรือคนที่ยืมยื่นเงินให้ก็ไม่ว่าเพราะการลงคะแนนเป็นความลับ

“เงินไม่มา กาไม่ถูก เงินมากาได้คล่องเว้ย ฮ่าๆ” เสียงใครคนหนึ่งพูดกับเพื่อนๆ ในกลุ่มสนทนาในหมู่บ้าน

หลัง 15.00 น. หัวคะแนน ผู้มีสิทธิ์ ใจจดจ่อกับกระดานขานคะแนน ต่างเตรียมกระดาษปากกามาจด แต่...ทุกคนลืมนึกผู้สมัครว่าเวลานี้เขาอยู่ที่ไหน เป็นยังไง ทำอะไร สนใจแต่คะแนนจะออกมาอย่างไรมากกว่า

ส่วนผู้สมัครนั่งไม่ติดที่ เดินไปเดินมาเหมือนเสือติดจั่น และกักตัวเองอยู่ในบ้านคอยฟังข่าวจากหัวคะแนน ลมหายใจเข้าออกแต่ละครั้งแทบไม่เป็นจังหวะ กาลเวลาผ่านไปอย่างช้าๆ หนึ่งนาที่นานนับชั่วโมง

เมื่อผลการนับคะแนนออกมา นายคนเดิมแพ้ไปเกือบร้อยคะแนน เขาเข้าอ้อมหมดเร็วแรง ไม่อยากคิดถึงเงินที่ทุ่มลงไป หมดกันคราวนี้ อันที่จริงแม้ว่าจะได้รับเลือกตั้งก็ไม่สามารถถอนทุนคืนได้ครบอยู่ดี แต่ศักดิ์ศรีสำคัญกว่าแพ้ไม่ได้ แต่...เขาแพ้ เสียแล้ว และแล้วน้ำตาที่หลังออกมาพร้อมลมพัดไปไม่สมประดี

คนที่ชนะ นายหน้าใหม่ กระโดดโลดเต้น เสียงโห่ร้องดังลั่นทั่วหมู่บ้าน ก่อนที่หัวคะแนนกระซิบที่หูว่า เตี่ยวชาวบ้านแห่มาขอเหล้ากิน อาจโดน กกด. เล่นงาน ไบแดงแน่ จากนั้นไม่ถึงห้านาทีก็เจียบ บ้านถูกปิดล็อก ชาวบ้านแห่มาแสดงความยินดีเห็นแต่ตัวบ้านที่ว่างเปล่า โทรมมือถือก็ปิดเครื่อง

เดือนต่อมา ในห้องทำงานนายกที่เย็นฉ่ำ

“ปลัด ผมรู้ว่าคุณเป็นคนของนายกคนเดิม”

“โอ้ๆ ท่านนายกครับ ผมเป็นข้าราชการไม่ติดยึดกับคนนั้นคนนี้หรือครับ ท่านเข้ามาผมก็ต้องทำงานกับท่านสิครับ”

“เอาเป็นว่าคุณทดลองงานไปก่อน ถ้าไม่สนองนโยบายยังไงแล้วคุณเตรียมหาที่อยู่ใหม่ได้”

“ครับท่าน รับรองผมสนองนโยบายเต็มที่”

เมื่อเดินออกมาจากห้อง ปลัดมีนกับระบบนี้เหลือเกิน คนเก่าไป คนใหม่มาต้องปรับตัวให้ได้ นี่แหละข้าราชการท้องถิ่น ถ้าใครไม่ปรับตัว ติดยึด แยกแยะขอบอก แต่ทำอะไรก็ตามก็ยังถูกมองว่าชั่วเดิมอยู่ดี ประสพการณ์นี้กระมังสอนให้เขาเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก ไม่หลักปักเลน เข้าเมืองตาหลิ่วหลิวตาตาม ...ฯลฯ

หลายเดือนต่อมา

“หวัดดีครับ ผมปลัดรับสายครับ”

“ผมอดีตนายกนะปลัด คือว่าผมถึงแตกจริง ๆ ยังไงเราก็เคยร่วมงานกันมาผมขอเยี่ยมตังค์ซั๊กห้าพันหน้อยสิ” เสียงในโทรศัพท์

“อืม...ผมไม่มีหรอกครับ”

“ผมเป็นคนรับปลัดเข้ามานะ อย่างลืม ถ้าไม่มีผมคุณไม่ได้มานั่งเก้าอี้มีอำนาจตรงนี้หรอก”

“มันจบแล้วครับ เมื่อหมดอำนาจ ก็หมดความหมาย เราเดินทางใครทางมันดีที่ว่าอย่ารื้อฝอยหาตะเข็บอีกเลย ไม่มีประโยชน์หรอก ขอโทษนะครับผมงานยุ่ง หวัดดีครับ” พูดจบก็วางสาย

‘อะไรวะ สอบตกก็อยู่ส่วนสอบตกสิวะ หมดอำนาจวาสนายังเสือกจะมาขอตังค์ใช้ เราเข้ามาก็จ่ายไปแล้ว บุญคุณหมดกันแล้วนี่หว่า’ ปลัดนั่งคิดจนเฉียว

ส่วนอดีตนายกกัดฟัน ขบگرامแน่น

‘ไ้ปลัด พอกูตกต่ำทำเป็นเมิน คนลุ่มอย่าข้ามขอบอก สมัยหน้าถ้าได้เข้าไปเฝ้ากระเด็นแน่ ฮีๆ’ คิดแล้วเดินออกมาจากบ้านมองทุ่งนาที่เป็นที่ดินผืนสุดท้ายซึ่งอาจจะถูกยึดในไม่ช้านี้ ถ้าเขาเก็บเงินที่ได้จากผู้รับเหมา เปิดกรอบตำแหน่ง รับคนเข้ามา ไม่นำไปถลุงกับการพนัน เหล้ายา ผู้หญิง เขาคงไม่เดือดร้อน คิดแล้วสายหน้าเดินเข้าบ้านลวกมามากิน
